

FELSEFE

10. SINIF

2. ÜNİTE: FELSEFE İLE DÜŞÜNME

FELSEFİ SORU OLUŞTURMA

FELSEFEDEKİ AMACIN NE ?

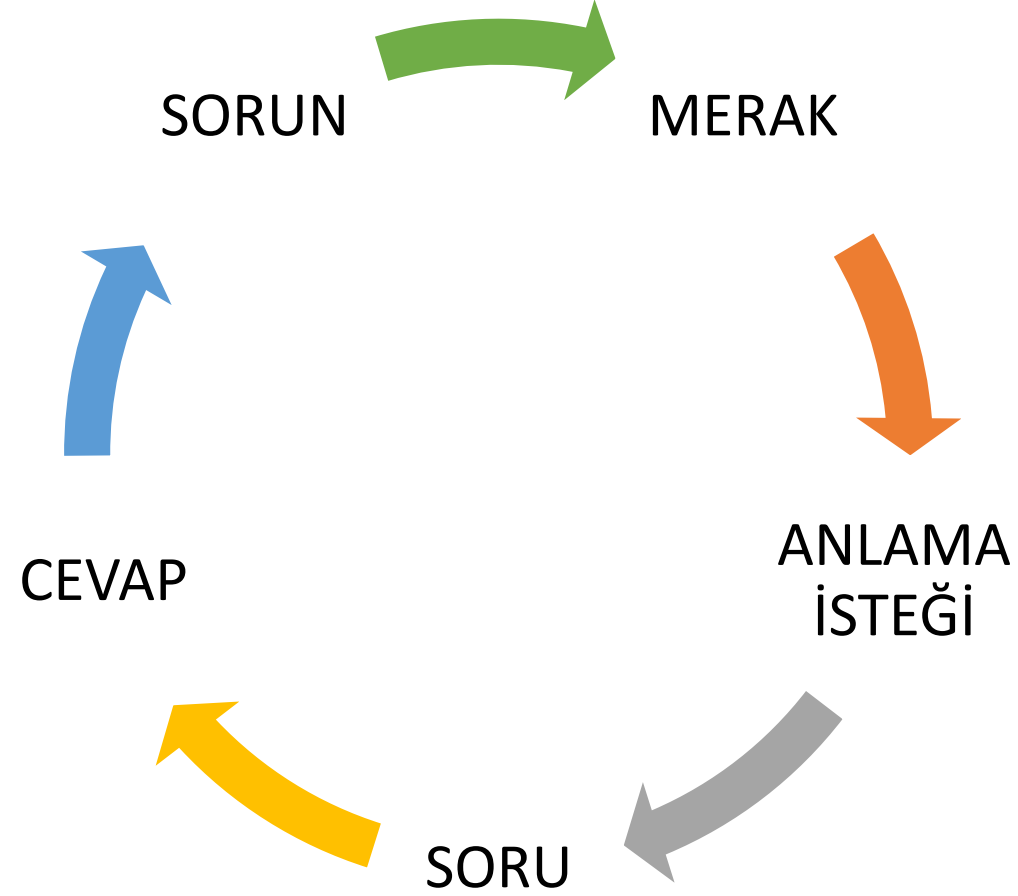

"Kavanozda gezinip duran sineğe çıkış yolunu göstermektir."

BİR PROBLEM YOKSA FELSEFE YAPILMAZ...

Düşünürleri felsefi kurgulara iten şey, merak olmuştur. Onların başlangıçta merakı, zihnın ilk önce dikkatini çeken **güçlüklere** yönelmişti. Sonra onlar yavaş yavaş ilerleyerek araştırmalarını ayın değişimleri, güneşin ve yıldızların hareketleri, nihayet evrenin meydana gelişi gibi daha önemli **sorunlara** yöneltip genişlettiler. Bir **güçlüğü fark etmek ve merak etmek, insanın kendi bilgisizliğini kabul etmesi demektir.** O halde bilgisizlikten kurtulmak için felsefe yapmaya giriştiklerinde ilk filozoflar şüphesiz bilgiyi fayda amacıyla değil, sırf kendisi için aramaktaydılar.

Metafizik, Aristoteles

OLAĞAN SANDIĞIMIZ ŐEYLER ÜZERİNE FİLOZOF SORU SORAR

SORU – CEVAP

- Bilim olgusal problemlerin bilgi ve teorisine yönelir.
- Doğa Bilimleri “Nasıl” sorusunu sorar. “Nasıl” sorusu görünürdeki gerçekliğin betimlemesine yöneliktir.
- Bilimsel sorulara verilen cevapların **olgusal kanıtlanabilirlik** veya **yanlışlanabilirlik** taşıma koşulu vardır.

SORU – CEVAP

Felsefenin bir bilme etkinliği olarak kendine özgü soruları, nesneleştirmeleri, bilme konusu yaptığı şeyler vardır. Bilme konusu yaptıklarının başında, şeylerin ne'liği gelir. “Bu nedir?” sorusunu sorar. Bu tür sorular da belli problemlerle karşılaştıktan sonra ortaya çıkar.

İoanna Kuçuradi

- Filozof, savlarını bilim insanının nesnelliği, kesinliği gibi ortaya koymaz.
- Filozof, sanatçı gibi öznel savlar da ortaya koymaz.
- Filozof, sorusuna cevap ararken kullandığı argümanları ve araçları, kendi deneyimleri, yaşadığı dönemin bilimi, bilgi birikimi, karşıt savları eleştiri süzgecinden geçirirken mantıksal süreçleri vardır.

- Filozof sorusunu oluştururken ve cevap ararken kullandığı araçları;
 - Mantık
 - Kavramsal Analiz
 - Düşünme İlkeleri

Filozof “*Ben böyle düşünüyorum.*” der mi ?

- Felsefenin cevabı bir temellendirmeye dayanır. Felsefede temellendirme sorusundan koparılamaz.
- Felsefede nedir ' li sorularla kavramda derinleşmektir.
- Derinleşme olarak felsefe temellendirmesi, soruda sorulan kavramda durmak, o kavramı deşmek, orada oylanmaktır.

1. Felsefe soruları “Nedir” sorularıdır.
2. Felsefe soruları kendi başına anlamlıdır.
3. Felsefe soruları insanın kendi kendine sorduğu sorulardır.

Nermi Uygur

- Varlık nedir?
- Varlığın mahiyeti nedir
 - Bilgi nedir?
 - Doğru bilgi mümkün müdür?
- Bilim nedir?
 - Bilimsel bilgi nesnel midir?

- İyi nedir?
- İnsan özgür müdür?
 - Tanrı-evren ilişkisi nedir?
 - Tanrının varlığı ve kötülüğün olması çelişir mi?
- Devlet nedir?
 - İdeal düzen mümkün müdür?
- Sanat nedir?
 - Ortak estetik yargılar mümkün müdür?

1. 'Mutluluk' romanının
yazarı kimdir?

2. 'Mutluluk' romanının
sonunu nasıl bitirirdin?

Hangisi felsefe
sorusudur?

3. Üniversite öğrencilerinin
mutluluk ve özyeterlilik
düzeyleri arasındaki
ilişkileri nasıldır?

4. Mutluluk nedir?
Ahlaki eylemin amacı
mutluluk mudur?

- Saat kaç?
 - Zaman nedir?
 - Zaman var mıdır?
 - Zamanın başlangıç noktasını bilebilir miyiz?
 - Zamanın akışı kişiye ya da duruma göre değişir mi?

- Arkadaşının bu davranışını neden hoşgörüyorsun?
 - Hoşgörü nedir?
 - Hoşgörü ve tolerans aynı anlama mı gelir?
 - İnsanı bir eyleminden dolayı affetmek hoşgörü müdür yoksa tolerans mıdır?
 - Hoşgörünün bir sınırı var mıdır?

Jean Valjean, hapisten yeni çıktığı bir sırada, soğuk bir gece, perişan bir durumda, geldiğı kentin rahibinin kapısını çalar; yatacak yeri olmadığını söyler, rahipten o gece evinde kalmasına izin vermesini ister. Rahip soru sormadan onu evine alır... Ama sabaha doğru Jean Valjean, rahip daha uyanmadan önce, onun gümüş takımını çalar ve evden kaçır. Yolda bir polis yakalar onu. Ve Jean Valjean'la rahibe gidip, bu kişiyi onun gümüşleriyle yakaladığını söyleyince, rahip, "ona bu gümüşleri [vermediğı halde, Jean Valjean onları aldığı halde] ben verdim" der; **yani rahip yalan söyler.**

Sefiller, Victor Hugo

Felsefi sorular

- Rahibin polise yalan söylemesi “kötü” müdür?
- Yalan kötü müdür?
- İnsan her durumda dürüst mü olmalıdır?
- Her durumda dürüst olmak iyi midir?
- İyi nedir?
- Evrensel ahlak yasası mümkün müdür?
- Dürüstlük nedir?
- Belirlenmiş bir insan doğası var mıdır?

TAHİRLE ZÜHRE MESELESİ

Seversin dünyayı doludizgin
ama o bunun farkında değildir
ayrılmak istemezsin dünyadan
ama o senden ayrılacak
yani sen elmayı seviyorsun diye
elmanın da seni sevmesi şart mı?
Yani Tahir'i Zühre sevmeseydi artık
yahut hiç sevmeseydi
Tahir ne kaybederdi Tahirliğinden?

Tahir olmak da ayıp değil Zühre olmak da
hatta sevda yüzünden ölmek de ayıp değil.
Nazım Hikmet

Felsefi sorular

- İnsan ve diğerk varlıklar arasında fark nedir?
- İnsan nedir?
- Varlık nedir?
- İnsan varlığının özgülüğü nedir?
- Varlığın kendisine içkin bir anlamı var mıdır yoksa insan mı varlık dünyasına anlam katar?
- İnsanın bir şeyi sevmesi ne demektir?